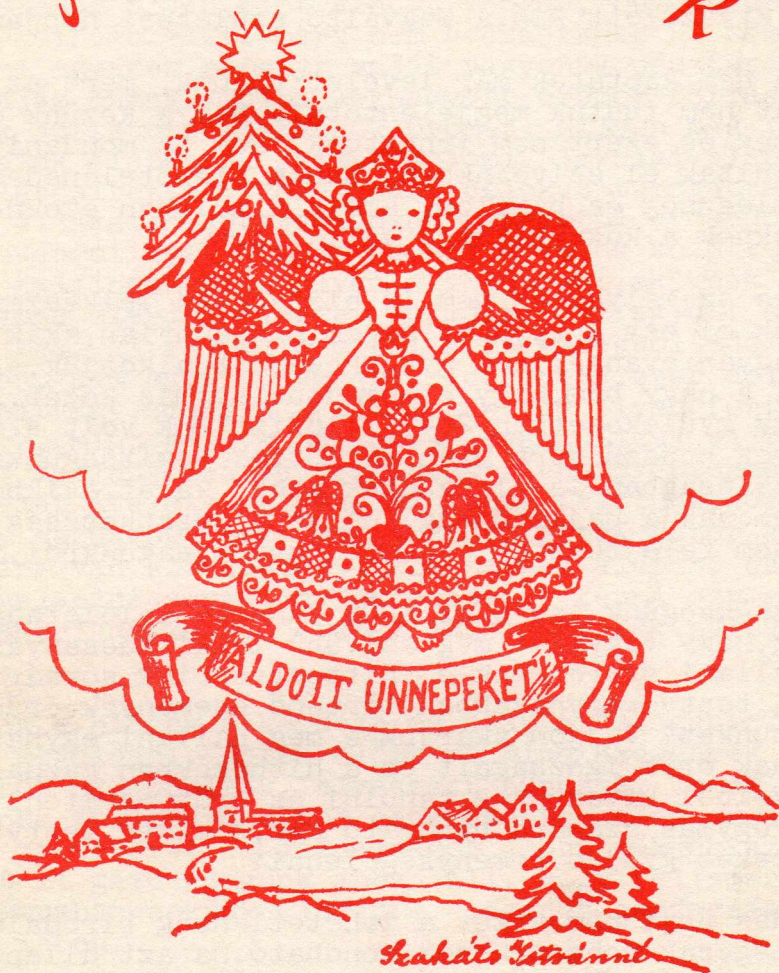

AZ ERŐS VÁR

KARÁCSONYI EVANGÉLIUMA

1955

SZEGÉNY GAZDAGOK VAGY GAZDAG SZEGÉNYEK VAGYUNK?

Amikor karácsonyi köszöntésképpen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia nevében testvéreink asztalára helyezzük a régi ERŐS VÁR "Karácsonyi Evangélium"-át, abban benne van szívünknek minden öröme, bánata, de egyben reménysége is. Olvassák testvéreink úgy, mint amelyet szerető gyermekeihez a lelki édesanya, az Anyaszentegyház ír, az Egyszülött Fiú, a Megváltó születése napján.

Évek óta nem kaptatok már levelet tőlünk, mert az ERŐS VÁR-at nem tudtuk megjelentetni. Nem a kezünk öregedett meg és ezért nem írhattunk, nem is mondanivalóink halkultak el szíveinkben, hanem elerőtelenedett az áldozatlétszég és bizalom, amely a múltban ezeknek az üzeneteknek a közvetítését vállalta.

Nem egyes személyek és nem is elsősorban lelkészeink hanyagolták el ezt a kérdést, hanem mindannyian, akik Amerika magyar evangélikus gyülekezeteit alkotjuk, elkövettük azt a nagy bűnt, hogy elengedtük egymás kezét. Amikor egy-egy gyülekezetben 20-30 előfizetőnk volt s a többiek évek hosszú sora után se jöttek segítségünkre, bizony a valóságban is elengedték azok kezét, akikben megvolt nemcsak a hajlandóság, de az áldozatkészség lelke is és nem felejtkeztek meg kis havi ujságunkról.

Vajjon szükségünk van-e az ERŐS VÁR-ra? Feleletadásunk attól függ, hogy vágyik-e még szívünk lelki Édesanyánk hangját hallani, szeretnénk-e hittestvéreink sorsáról olvasni, a testvéregyházakban történő események érdekelnek-e bennünket? Vajjon akarjuk-e még hallani egyházunk tanításainak örök igazságait és a hithősökben gazdag múlt emlékeiből kívánunk-e tanulni és erőt meríteni? Akarunk-e egymás számára bátorító kéz, biztató testvér, pásztortüzeket gyújtó reménység lenni?

A megoldás útja nem vezet a lehetetlenség birodalmában, sőt, mégcsak nehéznek sem mondható. Ha azt állapítjuk meg magunkról, hogy "szegény gazdag"-ok vagyunk, akkor nagyon kérdéses, hogy lesz-e még "ERŐS VÁR"-unk. De, ha "gazdag szegények"-hez sorol bennünket belső mivoltunk, akkor a megoldásnak is megnyílhat az útja és nem némul el végleg az amerikai magyar evangélikusok hangja.

Jókai Mór, ez a nagy mesemondó használta két hatalmas regényének címében a most körvonalazott gondolatot. Rámutatott arra, hogy gazdag emberek is lehetnek lelki kol-dusok, összetört, nyomorult emberek, akinek hiába van va-

gyonuk, igazi öröm abból nem fakad. Viszont vannak szegény emberek, akiknek anyagi küzdelmet kell folytatniuk ebben az életben és mégis, igen boldogok, sőt, másokat is boldoggá tudnak tenni.

A mi amerikai magyar evangélikus életünkben is megtaláljuk mind a két fajtát. Közöttünk is sok azoknak a száma, akiknek anyagi javakból bőségesen adott az Isten, de életük olyan, mint a holt tenger, nem mozdul meg benne semmiféle élet, mert nem bocsájtanak ki semmit abból, ami egyszer befolyt saját vagyonuk pénztárába. Megtagadják önmaguktól a legnagyobb örömök forrását, a másoknak juttatott ajándékok örömét. Milyen más volt ez elődeink életében, akik templomi, iskolai alapítványokat létesítettek, közegyházi célokat támogattak, amelynek áldásaiból évszázadokon keresztül erősödött a magyar evangélikus öntudat és hit. Híveink között igen könnyen találhánk száz olyan egyháztagot, akiknek átlagos vagyona eléri a tizezer dollárt, ami együtt egy milliót tesz ki és mégis ebből a rengetegből eddig még sem külön, sem együtt nem jött létre egy ezer dolláros évi alapítvány, amelyik - például - egy ilyen fontos kérdésnek, mint amilyen a magyar evangélikus sajtó újból való megindítása, a megoldását lehetővé tenné. Vajjon az élet ítélete valóban az lenne felőlünk, hogy "szegény gazdagok" vagyunk? A szeretetnek bátor kezdeményezőire van szükségünk, akik mernek áldozni és erkölcsi, valamint anyagi befektetéseket tenni egy erőteljesebb amerikai magyar evangélikus élet megindítása érdekében.

Mindez a hitnek a kérdése és csak a "szegények" tudják ezt megoldani. Isten előtt mi mind szegények vagyunk, sőt nyomorultak, elveszett bűnösök. Ennek a szegénységnek felismerése tud csak ráébreszteni arra, hogy mekkora szeretetet és gazdagságot adott nekünk az Úristen! A mi gazdagságunk abban áll, hogy felismertük: az Úr Jézusban nekünk mindenre elegendő gazdagságot adott az Isten.

Karácsony ajándéka az, hogy rádöbbenünk: ezt a bizonytalannak látszó világot és benne életünket egy hatalmas Isten tartja a kezében. Rájövünk arra, hogy - bár bűneink miatt önmagunkat is elítélő koldusok vagyunk, - az Isten szeretete olyan határtalanul nagy, hogy saját vére árán megváltott bennünket és saját gyermekeivé fogadott minket. Amikor a halál borzalmas szemébe nézünk és erőtlenné találjuk megállásunkat vagy szereteteink visszatartását és megrablott koldus-

ként állunk a magányosság sivatagában, akkor halljuk az élet Urának a hangját: "...aki Enbennem hiszen, ha meghal is él..." Igen, a mi koldus értékű emberi vagyónunk romjain látjuk, hogy milyen nagyon gazdagok vagyunk. Gazdagok, mert gazdaggá tett bennünket az Istennek szeretete, hűsége, mely életben és halálban egyaránt gondviselő és megváltó kegyelmével jutalmazza hívő életünket.

Mindezért vajjon nem tartozunk hálával és köszönettel Neki, az Egyház és mi életünk Urának? Vajjon karácsonykor akadna-e szív, amelyik ne igyekezne valamit oda-helyezni az áldozatok oltárára, amelyen egyházhűségünk, hálánk tüze világít, hogy még sokan lássanak és halljanak Istennek nagyságos dolgairól és szeretetéről, amellyel le-hajolt elveszett népéhez.

Amikor az amerikai Magyar Evangélikus Konferencia nevében áldott és boldog karácsonyi ünneplést kívánok mindannyioknak, ezzel a levéllel nem kérni akartam, csak rá akartam mutatni arra, hogy milyen gazdagok vagyunk a Krisztusban és Istennek szerelmében. Aki ad majd Egyházának és belefoglalja ajándékozó szeretetébe a mi köz-egyházi ügyeinket is, az tegye ezt hálából, örömmel és boldogan, mert bennünket is nagyon boldoggá és gazdaggá tett az Isten, amikor Fiát nekünk adta, amire ez a nagy ünnep is figyelmeztet minket.

A karácsony igazi ajándékának a felismerését és így igazi karácsonyünneplést kívánok e lap minden olvasójának!

Lelkipásztori szeretettel
az Amerikai Magyar Konferencia nevében:

Brachna Gábor clevelandi lelkész,
főesperes

THEOLÓGUSAINK

Jelenleg három magyar evangélikus teológus készül fel a lelkészi szolgálatra: Dr. Gerő László az illinoisi Maywoodban (Chicago Lutheran Seminary), Dr. Ludvig Aurél az ohioi Daytonban (U.E.B. Seminary) és Ronkos Károly az ohioi Springfielden (Hamma Divinity School). Felszentelt lelkészek, akik teológiai munkát folytatnak: Dr. Vajta Vilmos, aki a Lutheránus Világszövetség teológiai osztályát vezeti Genfben (Svájc) és Terray László, aki az oslói Egede Intézetben dolgozik (Norvégia). Imádkozzunk teológusainkért és kérjük az aratás Urát, hogy minél több egyházunkért és magyarságunkért felelősséget érző ifjút hívjon el ebbe a szolgálatba!

ERŐS VÁR. Időszaki evangélikus hitbuzgalmi lap. Szerkesztő-bizottság: Brachna G., Egyed A., Juhász I., Pósfay Gy. 1955 I. sz.

A ZÖRGETŐ

Ma újra zörget. Beereszted-e?
Kezed ott tétovázik a kilincsen,
Elgondolod, hogy semmi idő nincsen,
S ha beereszted is, mit érsz vele?

"Mit akarsz Jézus?" - kérded futva csak,
Kegyves kanalakat keresgél az ajkad,
Feledve azt, hogy keresztüllát rajtad,
S hogy a jötte kegyelemből fakad.

"Mit akarsz Jézus?" - Halk a felelet:
Ő szól vajjon, vagy csak a szíved dobban?
Ó, mégis Ó! Figyelj és értsd meg jobban!
Boldog életet jött adni neked.

Amire vágytál únos-úntalan,
Amit már ezer úton is kerestél,
S amitől mégis oly távol estél,
A boldogságod nála, nála van.

Az a zárt ajtó mégsem nyilik ki?
A mentő szó suket fülekre lelne?
Hasztalan zörget Istened kegyelme?
Hasztalan hív a testté lett Ige?

Zörgetve immár oly sokáig állt
Ajtód előtt. S ha ma ki nem tárod:
Tán elszalad s többé hiába várod!
Óh engedd hát be, egy percet se késs!
És ne bocsásd el, amíg meg nem áld.

B.E.

"...megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon, várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését."

*Pál apostol Titushoz irt levele 2.rész, 11-13

A KARÁCSONYI ÖRÖMHIR

Idézetek nagy igehirdetők karácsonyi prédikációiból

"Az angyal nem pusztán azt mondja: Krisztus született, hanem néktek, néktek született. Azt sem: örömet hirdetek, hanem: néktek, néktek hirdetek nagy örömet. Arról az örömről van szó, amely nem marad Jézusban, hanem minden népre kiárad. Láthatjuk, mily nagy kegyelmet nyertünk Krisztustól, szívünk örüljön, ha valakinek tovább adhatja Krisztus példája szerint nagy jótéteményül. Mert aki nem hajlandó felebarátjának mindenével segítségére lenni, azé nem lett még a gyermek, nem is tudja, nem is érti mit jelent: Isten Fia emberre lett."

Luther Márton (1483-1546)

"A karácsonyi történetnek a döntő mondanivalója az, hogy Isten Fia, a mi közbenjárónk, minden bizonynyal annyira egyé lett velünk, hogy kételkedés nélkül hihetjük: minden esetben részesei vagyunk életének és javainak. S azt is, hogy elhozta nekünk mindazt, ami üdvösségünkhöz szükséges volt."

Kálvin János (1509-1564)

"Igen jól eszünkben tartsuk az angyal szavát: Ma született néktek Üdvözítő.

Nekünk mondja, hogy született, a mi vigasztalásunkra és örömünkre. Amint a pásztoroknak is mondta: Ne féljete, mert ime hirdetek tinéktek nagy örömet. Mintha azt mondaná: nemhogy féljete, de sőt, fölötte igen örüljete és vigan tapsoljatek s teljes szívetekben gyönyörködjetek ez igen nagy örömmel, minél soha semmi nagyobb nem volt, nincsen és nem is lesz. Mert az Istennek csak egyetlen egy szülötte van, aki természet szerint való Fia. Hozzá hasonlatos egy sincs több. Az pedig ma született tinéktek üdvösségetekre, örökkévaló dicsőségtekre és véghetetlenül való örömetök-re."

Bornemisza Péter magyar reformátor (1535-1584)

"Menjünk el Bethlehembe és nézzük meg, hogy vajon igaz-e, amit az angyalok hirdettek, tényleg jászolban fekszik-e a világ Megváltója? De senki se féltsen

a tisztességét, hogy mit fognak szólni ahhoz, hogy ő istállóban járt. Senki ne húzza fel az orrát, ha majd istállószagú lesz elegáns unnepl ruhája. A világ Megváltója bizony olyan szegénynek született, hogy baromistállóban fekszik. Emberek nem adtak neki helyet. De ilyen szegénnyé lesz minden ember, amikor igazán felébred a lelkiismerete. Egyszeribe még arra se fogja magát méltónak érezni, hogy betegye a lábát abba az istállóba, amelyben a világ Megváltója fekszik. Mégis el kell oda zarándokolnia. Mert a lelke nyomorúsága űzi. Nem talál addig békességet, amíg nem látja a jászolban fekvő kisdedet. Egyetlen bűnös nem nyer addig békességet, míg nem látta a karácsonyi Gyermeket és dicsőséget nem adott neki."

Laestadius Lörinc Lévi, svéd esperes,
a Lappföld ébresztő prédikátora
(1800-1861)

"Mária látván, megdöbbene az angyal beszédén és elgondolkodik, hogy micsoda köszöntés ez (Lukács 1:29). Figyeld meg, hogy az angyal érkezése és köszöntése milyen hatással van Máriára és meg fogod látni, hogy te milyen kapcsolatban vagy Isten kegyelmével. Mária megdöbbszent az angyal beszédén. Pedig abban a beszédben nem volt semmi megdöbbszentő a mi látásunk szerint, sőt inkább ujjongani lehetett volna rajta. Máriában mégis félelmet ébresztett. És ez mindig így van, még ha az emberek az ellenkezőjét hazudják is. Amikor Isten szava a szívünkbe talál, életet hoz magával, de ezt az életet mi halálnak érezzük; kegyelmet hoz, de ez a kegyelem éppen olyan, mintha súlyos ítélet lenne; örömet hirdet, de ez az örömhír megszomorít; kimondhatatlanul gazdaggá tesz, de ez a gazdagság nincstelen koldussá vetkőzteti a bűnöst. Az Isten kegyelmének ajándékai lelkiek, az ember pedig testi. Az ember Istennel az ő ó-Ádámjának szeretne megkegyelmeztetni, pedig az Isten gyűlöli azt. Mi azt gondoljuk, hogy Isten az Ő kegyelmét arra az alapra építi, ami bennünk van, és nem értjük meg, hogy az leront minden eddigi építményt az ember szívében és ami a kegyelemnek a munkája, az valami egészen új. Egészen felfoghatatlan az számunkra, hogy a kegyelem fájdalmas és szenvedést okoz. És megkeseredünk azon, hogy Isten irgalma úgy összetöri az ember szívét, hogy egy szemernyi nem marad a saját nagyságából és igazságából. A testi értelem nem tudja felfogni az ilyen mélységeket. Mégis, ez történik mindig, mikor az embernek a szívéig ér Isten szava: 'Örülj, kegyelembe fogadott, az Úr veled van.' Remegő szívvel gondolja ilyenkor az ember miféle köszöntés ez? Amikor így ébred fel a lelkiismeret

akkor jön Isten kegyelmével a bünöshöz. Akkor egyszerre olyan nyomorúság szakad az emberre, amit hírből sem ismert, amíg távol volt az Úr. Ha megdöbben-tél már az Isten Igéje előtt, és összeszorult fáj-dalmasan a szíved, akkor tenálad is megjelent már Isten angyala a kegyelem felülről való üzenetével. A karácsonyi köszöntést hirdette néked. Hogyan fogad-tad?

Malmivaara Vilmos finn esperes,
a finn felébredt keresztyének
egyik vezetője(1854-1922)

É.V.

LÁTNI AKARJUK JÉZUST!

=====

Nemcsak a János evangéliumában(12:21) szereplő néhány görög emberben, hanem mibennünk is feltámad a vágy megtudni, milyen volt Jézus. Már a bethlehemi mező pásztorai is azt mondták karácsony éjjelén: "Jer-tek, nézzük meg..." A három napkeleti bölcset is u-gyanez a vágy indította el. Mindnyájunkat emészt a vágy, hogy megtudjuk: milyen volt Jézus ábrázatja. A képek Róla egyformák. Thorwaldsen, a híres dán szob-rász is így mintázta: arányos, hosszúkás arc, magas homlokkal, egyenes orral, leomló hajjal és hegyes szakállal. Ez a hagyományos ábrázolás terjedt el min-denfelé.

Jézus testi ábrázolására mindössze két nyomot találunk. Az egyik Eusebius (340 táján) feljegyzése, aki ezt írja: " Cézárea Filippi városában lakott az a vérfolyásos nő, akit Jézus meggyógyított (Márk 5:26). Ennek a háza előtt állott Jézus szobra, amint meggyó-gyítja a beteget. Ez a szobor, amint mondják, Jézus vonásait viseli." Eusebius még látta a szobrot, kár, hogy nem írta le. Hitehagyó Julián császár döntötte le Jézus szobrát, miután a pogány tömeg azon kitöltöt-te Jézus iránti gyűlöletét.

Ez az egyik nyom. A másik egy középkorban megta-lált írás, amelyen Lentulus a római tanácsnak jelentett. Ez a jelentés így szól: "E napokban feltűnt és még most is él egy Jézus Krisztus nevű nagy, rendkívüli erővel és erényekkel bíró férfiú, akit a pogányok / a rómaiak a keresztyéneket tartották "pogányoknak" - Szerk./ az igazság prófétájának neveznek, tanítványai meg azt mond-ják róla, hogy ő az Isten fia. Ez a Krisztus halottakat

támaszt és minden gyengeséget, betegséget meggyógyít. Ennek a férfiúnak a termete magas, tekintélyes, az arca tiszteletreméltó. Aki őt meglátja, mindjárt meg kell annak őt szeretni és félni is kell tőle. Haja fürtökben omlik le és göndör, kissé sötétes színű, olyan, mint az érett dióé és fényes. Fürtjei a vállára omlanak és a haja közepén el van választva a nazireusok (v. ö. 4. Móz. 6.) szokása szerint. Homloka nyílt és derűs. Arca, amelyet mérsékelt pirosság ékesít, ránc és minden folt nélküli, orra és szája egészen szabályos, szakálla erős és kissé sötétebb, mint a haja, szemei szürkéskékek és tiszták. A fedésnél félelmetes, az intésnél szelid és szeretettel teljes. Még ha vidámnak látszik is, még akkor is méltóságteljes férfiú benyomását teszi rám. Senki nem látta nevetni soha, sírni azonban gyakran látták őt. Magatartása egyenes és szilárd. A karjai és kezei rendkívül szépek, úgy hogy azokat megbámulják. Beszédében nem sok szavú. A legszebb az emberek fiai között."

A tudósok ennek a tudósításnak a hitelességét megtagadják, mert Pilátus hivatali elődje nem Publius Lentulus helytartó volt, hanem Valerius Gratus.

Annál több képünk maradt a megfeszített Krisztusról, a 'fájdalmak férfiáról'. Erről azonban majd később hosszabban írunk.

E.A.

K Ö L T Ö I N K   K A R Á C S O N Y A

Tompa Mihály:

KARÁCSONYKOR, 1845

Hullámzó érzemény között
Jöven az Úrnak templomából:
Lelkemben még sok visszahangzik
A hallott igének szavából.

Úgy tetszik, mintha hallanám:
Mikép zendül a pásztorének,
Szív és ajk hü összhangzatában
Az Istenember nagy nevének.

A Megváltó ma született...!
Betölt az évek teljessége...
Dicsőség Istennek mennyégben!
Az emberekhez égi béke!

De szívem rögtön elszorul
Miatta sajtó fájdalomnak,
Midőn tovább zendül az ének:
Legyen szabadság a raboknak!

Az árva népre gondolok...
S jövőn az Úrnak templomából:
Lelkembe kinnal ez nyomul be
A hallott igének szavából.

Reviczky Gyula:

KARÁCSONYKOR, 1874

A zúgolódás, gúny, harag
Rég halva már szívemben.
Egy szóval sem panaszkodnám
A kis Jézuska ellen.

Nem vádolnám balgán azért,
Hogy engem kifelejtett.
Hogy nem hozott ajándékot,
Szemem könyet nem ejtett.

Lelkem nyugodtan, csöndesen
Átszáll a nagy világon.
Imádkozom, hogy Jézusom
Minden szegényt megáldjon.

Ágyamra dőlök s álmodom
Egy régi, édes álmot:
Boldok, ki tűr és megbocsát,
S ki szenved, százszor áldott!

Ady Endre:

KIS, KARÁCSONYI ÉNEK

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiú vagyok
Csak most kezdek élni.

Isten-dícséretre
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Igy dudolgattam én
Gyermek-hittel, bátran,
1883
Csúf karácsonyában.)

Weöres Sándor:

KARÁCSONY

Női a dér, álom jár,
hó kering az ág közt.
Karácsonynak unnepe
lépeget a fák közt.

Én is, ládd, én is, ládd,
hóban lépegetnék,
Ha a jeges táj fölött
Karácsony lehetnék.

Hó fölött, ég alatt
nagy könyvből dalolnék
fehér ingben, mezitláb,
ha karácsony volnék.

Viasz-szín, kén-sárga
mennye alatt járnék,
körülvenne kék-eres
halvány téli árnyék.

Kis ágat öntöznék
fenn a messze Holdban.
Fagyott cinkék helyébe
lefeküdnék holtan.

Csak sírnék, csak rínék,
ha karácsony volnék,
vagy legalább az utolsó
fia-lánya volnék.

Tatay Sándor:

A H I N T A L Ó

A szőlőhegy postásának nehéz a dolga. Sötétben, sárban gobancol le a hajnali vonathoz és ismét sötét van, mire a szétszórt házakba elhordja a postát. Tekints rá karácsony este, mikor a laza, vizes hóban a legtávolabbi házhoz viszi az utolsó csomagot. Csizmája süpped a hóban s a hó alatt, a sárban. Keresztülvág a szőlőkön, megbotlik a bakháton és térdre esik egy-egy karó tövében.

Igy vitt a hóna alatt azon a karácsony estén egy lobogósörényű hintalovat. Vitte a más fiának, pedig neki magának hat gyermeke várta otthon az ajándékozó Jézus érkezését. De lázadás nem volt a szívében. Nem, mert a másik kezében egy üveg bort szorongatott. Kapta valaki jótét lélektől, hogy legyen neki is karácsonya.

Csak ezt a bort akarta letenni, csak egy pillanatra akart betérni nyomorúságos kis szobájukba, mit most megszentelt a gerendákról lecsüngő fenyőág és a lobogó gyertyafény. Egyszerű kis ágacska volt s olcsó vásári holmik ékesítették. De a gyerekek tekintete - megannyi imádság - felmagasztosította... Ez a fenyőág volt minden. Honnan lett volna hat gyermek számára hatféle ajándék? Talán még annyi, hogy az asszony, mikor az ura belépett, foszlós kalácsot szegett.

Egyik kezében kalács, a másikban pohár - ült az ember a fenyőág alatt. Nem akart, csak egy percig ottmaradni, csak a tekintetét akarta körülfuttatni a családján... Megevett egy szelet kalácsot és megivott két pohár bort és a két pohár bor után már könnyebb volt vétkezni. A vétke az volt, hogy ölében az apró gyerekeivel ülve maradt egy kicsit tovább, a hintaló pedig künn állt az ajtó előtt az adventi fodros szélben.

Előttunt künn a hold, megvilágította a ház szegény udvarát és a hintaló fehéren tündökölt. A kutyák összesereglettek ennek a csodálatos néma és hideg állatnak a bámulatára. Először csak szűkölve körüljárták, aztán ugatni, vonítani kezdtek, de hozzányúlni nem mert egy sem.

A szél is erősödött és benn a szobában elhallgattak és felfigyeltek az éjszaka neszére. A póstás már indult volna, de a z asszony tekintete még marasztalta. Az asszony is evett a foszlós kalácsból és ivott a borból, olyan áhitattal, mintha úrvacsorát vett volna s a szíve tán megszakadt volna, ha az ura otthagyja a családot ebben az áhitatos órában s a fenyőág alól kimegy a szeles éjszakába.

A kinti zaj azonban elviselhetetlenné vált és a hatéves kis Teréz az ajtóhoz szaladt. Teréz rengeteg mesét talált ki a fákról, a vonító kutyákról, a süvöltő, sötét éjszakáról. Felnyitotta az ajtót, de a következő pillanatban visszatántorodott. Az ajtót reszkető kézzel betette maga mögött s néhány pillanatig mozdulatlanul állt, hang nem jött a torkából. Majd a szeme nagyra nyílt, az arca olyan lett, mint egy mennyei hírt hozó angyalé.

- Apám! Anyám! A Jézuska, a Jézuska idetette a hintalovat!

Gondolatnyi csend lett, aztán a gyerekek egyszerre, mint az áradat, indultak. Szél csapott a szobába és a hold fényénél látták: ott állt fehéren és fényesen a hintaló. Most, hogy az ajtó kitárult, menekütek a félelmes mozdulatlanságtól megigézett kutyák.

Az apa felállott és kezét fenyegetően a magasba emelte, de aztán egyszerre lehullott renyhén a keze.

Bevonszolták a hintalovat s a szoba négy fala, a mennyezet feszült az áradó örömtől. Volt olyan, amelyik táncolt körülötte, volt, aki csókolgatta. Egy a farkába kapaszkodott, egy a sörényét símogatta. A hároméves Andris ült fel a hátára.

A szülők már-már ütésre emelték a kezüket. Indultak a gyerekek felé, de mintegy parancsszóra, mind a ketten egyszerre megálltak. A tiltott örömmek, a szégyenkezésnek szájalmas keveréke ült az arcukon, amint egymásra tekintettek. Leültek, ettek egy falat kalácsot és ittak még egy pohárka bort.

Néhány perc múlva az asszony lopva mégegyszer az urára nézett, aztán ványadt, reszketeg hangon énekelni kezdett a kicsi Andrásnak:

"Hinta, palinta,
Karácsonyi Katinka!"

Az ünnep aztán tartott tovább, közel éjfélig. De olyan volt ez, mintha álmukban történnék. Átszellemltek valamennyien. Mintha a szoba fakó színei is mind megélnék volna. Az ébredés réme kívülmaradt a küszöbön. A kívülről hallgatkozó éktelen z sivajt hallott volna, verekedő gyerekek neszt, de benn minden az álom puha kezeiken forgott... Csak éjfélkor hallottak mindnyájan egy nagy reccsenést. De ezt úgy hallották, mintha a ház tetejét sodorta volna el a szél, pedig csak a hintaló gyenge lába törött el és megrepedt a ringótalp.

Az a rém akkor lépett be az ajtón.

Az apa felugrott. A széket kapta és azzal rohant a gyerekek közé. A gyermekek, mintha hatalmas forgó erő dobta volna szét őket, a falakhoz lapultak s az ember ott maradt középen a széttépázott hintalóval. A lakkszerszám összeszakadt, a sörénye cafatokban lógott. Féloldalra dülve állt három épen maradt lábán, a repedezett talpfán.

- Tönkretettétek! Végünk van mindnyájunknak! - s mint az alvajáró, ostoba, suta mozdulatokkal indult. Kiment és becsapódott mögötte az ajtó.

Soha ilyen szép karácsony-estje és soha ilyen szörnyű éjszakája nem volt a szegény póstásnak. Hóna alatt a megrokkant hintalóval hajnalig botorkált a hófoltos hegyen. Hajnalban elrejtette egy szalmakazalba, és innen indult a korai vonathoz. Csak, miután a póstát bevitte a hivatalba, csak, mikor egészen kivilágosodott és elsőt harangoztak az istentiszteletre, akkor világosodott meg előtte, hogy tovább nem bújkalhat, szembe kell nézni a bűne következményével. Elővette a hintalóval, hazavitte s a félszerben anynyira-amennyire összetákolta. Szánalmasan festett így is, de a kis Andris, aki egyedül volt otthon - a többiek mind a templomba mentek - boldogan nyúlt feléje... A meggyötört ember ekkor ráütött a kicsi fia kezére és szótlan megindult a hegynek.

A gazdag ember házában hatalmas karácsonyfa állt, a ház és a ház lakói ünnepi díszben. Vendégek hangoskodtak a festett falak között, de az Úr Jézus nem volt vendég a házban, mert a ház asszonya, mikor megjelent a lépcsőn és meglátta a póstást a szárnalmas hintalóval, olyan átkozódásba kezdett, hogy a harangzúgás hullámai megtorpantak ezekre a szavakra. Részegnek, gazembernek, rablónak, mindennek elmondta a szegény póstást, aki bűneinek teljes tudatában úgyis roskadozott.

- Bocsánatot kérek, bocsánatot és megszolgállok... - nyögte, de nem talált szavakat s most érezte, mennyivel könnyebb az Istenhez imádkozni bocsánatért; mint könnyűgő szavakat találni a felbőszült asszony tekintete előtt. Ugy volt, hogy az ember kínja és az átok áradata tart, tán még a következő harangszóig, de akkor egyszerre megjelent a két gyermek.

Lélekszakadva jött Andris a hegyre és leborult az apja előtt szégyenkező tépett hintalóra. Az apa már-már nyúlt, hogy durván ragadja el onnan, az asszony jött lefelé, hogy ráüssön a gyermekre, mert az apára nem üthetett.

Ekkor megjelent a felső lépcsőn a gazdag ember gyereke. Nem volt sokkal nagyobb Andrisnál, csak pirosabb, egészségesebb.

- Ne bántsátok! - kiáltotta. - Ne bántsátok! Neki adom a hintalovat.

Vendégek léptek ki a házból s a karácsonyi harangszó előtt nem, de a vendégek előtt elnémult az asszony...

- Milyen szép! - mondta egy a vendégek közül. - Milyen szép - mondták aztán többen, akik ünnepi ruhában készültek a templomba. Az asszony pedig tehetetlenül, mozdulatlanul állt.

A két gyermek egy darabig nézett egymás szemébe. Tekintetükben, mintha a felnöttek felett aranyhíd ívelt volna át. Majd Andris felemelte a lovat és nyögve a nagy súly alatt, megindult lefele.

És alázatosan köszönt és behúzott nyakkal, görnyedten megindult nyomán a póstás is...

EGY EVANGÉLIKUS VÉRTANÚ ÜZENETE A MAGYAR IFJÚSÁGNAK

Istennek kegyelme arra méltatott, hogy 1930-ban, amikor Radvánszky Györgynek és három társának mártír-csontjait a szinnyi római katedrális templom alatt megtalálták, mint a Szlovéniai Magyar Evangélikus Szövetség titkára ravataluk mellett állhattam és szívembe zártam a szent relikviák üzenetét. Ezt szereném most - a 25 éves évfordulón - továbbítani a magyar protestáns ifjúságnak.

Caraffa vértörvényszéke 1687 február 16.-án kezdett működni és március 5.-én lesz 269 éve annak, hogy Caraffa intésére Eperjes piacán a hóhérpallos rövid idő alatt 25 hős magyar fejét hullatta a porba. Közöttük volt Radvánszky György zólyomi magyar nemes, akit egyenesen leánya esküvőjéről hurcoltak el a poroslók. A vád az volt ellene, hogy pénzzel segíti a munkásokat és leányának a lakodalma csak ürügy volt a titkos összejövetelekre. Meztelenül fektették le a kőpadra, testét tüzes parázzsal hintették be és órákig sütötték derekát tüzes vaslemezekkel. Nyolc óránál tovább tartott a kínzás, amelybe belehalt. Holttestét a bakók bitófára húzták, fenégyelték és a város négy égtáján az országút mellett kiszögezték.

Amíg a börtönben volt, 18 éves fia mindent elkövetett édesatyja megmentésére. Megvesztegetve az őrköt, bement hozzá, hogy vigasztalja. Lelkészt vitt be hozzá, majd felnégyelt és kifüggesztett holttestét elrabolta és tisztességesen eltemette. Később maga is fogságba került, de onnan kiszabadult.

Radvánszky György 25 évvel ezelőtt megtalált mártír csontjai először is azt üzenik a magyar ifjúságnak: Legyetek hűek, mint mi voltunk! Az Antikrisztus fertőző bacilusai benne úszkálnak a levegőben. Minden új eszme iránt az ifjúság a legfogékonyabb.

Amikor Radvánszky relikviáinak az üzenetét hallgatom, akkor a Jeruzsálembé bevonuló, adventi királyt hozsannázó jeruzsálemi ifjúság képe jelenik meg előttem. Tudjuk, hogy az Úr Jézusnak ekkor legelső dolga az volt, hogy kiverte a kúfárokat az imádság házából. Kinek tetszett Krisztusnak ez a cselekedete? A hiúságukban és hatalmukban megsértett farizeusoknak, irástudóknak? Nem. A népnek nem volt nézete, csak amit beléjük szuggeráltak. Kinek tetszett Krisztus cselekedete? A z i f j ú -

s á g n a k ! Imponált az elszánt hősiesség, a tekintet nélküli büntetés, a megrögzött és megtúrt bűn irgalmatlan kiséprése az Úr templomából. Az ifjúság rögtön felfogta Jézus hősiességének az értelmét, nem törődött az öregek, notabilitások hivatalos, Jézust gyalázó nézetével, hanem önállóan alkotott véleményt magának erről az elszánt, istenittas prófétáról, aki úgy jött be a fővárosi elfogultság, az elfogadott hazugságok és hazug tekintélyek világába, mint a pusztító szélvész, mint egy isteni orkán a rombolás utáni új világ és új élet hatalmas varázsával. A jeruzsálemi ifjúság megsejtette, megérezte Krisztusban a jövőt. Körülfogták, megélték a szokásos köszöntéssel: Hozsánna a Dávid fiának! Így olvassuk ezt Máté evangéliumának a 21. részében.

Radvánszky emléke is azt kívánja az ifjúságtól, hogy Krisztust éljenezze! A mai ifjúság is fogékony Jézus iránt, csak úgy mutassuk be neki, amilyen volt. Mennyit rontottak, ferdítettek, hamisítottak Jézus jellemén! Ős eredeti egyéniségét agyonkommentározták, agyonkörtörténetezték, agyontudományoskodták és agyonmikroszkopizálták s így megmásították, élettelen bálvánnyá tették. Az ifjúság az élő Jézust akarja, E körül tud tömörülni és Erette kész harcba szállni ellenségeivel.

Az ifjú Radvánszkynek egész viselkedése is követésre méltó. De van egy olyan momentum életében, amitől óvni szeretném a mai ifjúságot. Rezik feljegyzése szerint, mikor Caraffát utólérte végzete, mert cinkosa, Kollonics megbuktatta és Caraffa beleőrült ebbe a bukásba, Kollonics meglátogatta Caraffát, de magával vitte az ifjú Radvánszkyt is, aki - elkobzott javainak visszaszerzése ügyében - akkor éppen Bécsben tartózkodott. A belépőket Caraffa sírva fogadta, Kollonics azonban azt mondotta neki: " Ne sírjon Nagyságod, inkább kérjen bocsánatot a magyaroktól!" S amikor Caraffa bocsánatot kért, Radvánszky János ég felé emelt kézzel kiáltott fel: "Én vagyok az első, aki soha, soha meg nem bocsátok!"

Megérthetjük az ifjú Radvánszkyt. Talán mindegyikünk úgy cselekedett volna. De mégis azt kel üzennem, 25 év múlva is, hogy a szent hamvak mellett álltam, hogy a begyógyult sebeket nem szabad erőszakkal feltépni! Nem szabad öseinktől öröklött idegenkedéssel nézni római katolikus testvéreinkre. Amikor az eperjesi vértanukról emlékezünk meg - akik a magyarságukért és Krisztusért egyszerre szenvedtek - ,akkor gondoljunk ar-

ra a római katolikus mártírra és rajtok keresztül hirdessük és építsük a magyar keresztény egységet.

Mikor a poroszok egyik apostola, Adalbert, vértanuságot szenvedett, a legenda szerint, a már keresztény lengyel király, hogy megszerezze a vértanú holttestét, azt az ajánlatot tette, hogy annyi aranyat ad a poroszoknak, amennyit a vértanú holtteste nyom. Ráálltak az alkúra. Mérleget állítottak, az egyik serpenyőbe a vértanú holttestét tették, a másikra a lengyel követek rakták az aranyat. Már minden aranyat reáraktak, a mérleg mégsem mozdult. A díszes mentékről lekerültek az aranygombok, majd ékszerek és még mindig mozdulatlan volt a mérleg. Ekkor jött egy öreg anyóka és az aranyrudak tetejébe két rézpoltúrát helyezett. A mérleg alászállott. Hogy a mérleg egyensúlyba kerüljön, leszedtek egy aranyrudat, majd kettőt s így sorba az összest, de maga a két rézpoltura egyensúlyban tartotta a mérleget.

A magyar "keresztényiség" és "kereszténység" előtt is ilyen mérleg van felállítva. Ebben a mérlegben ott látjuk a magyar keresztényiségnek és kereszténységnek összes magyar mártírjait. Ha a másik mérlegre ráfesszük külön-külön hitünknek összes aranyát, a mérleg még nem kerül egyensúlyba. Mást kell a serpenyőbe tennünk, amit Krisztus, mindnyájunk közös Fejedelme, vár tőlünk: Krisztus követőinek közös kézfogását. Két egymásbafogó kezünk lesz az a két rézpoltura, amely a mérleget majd egyensúlyba hozza. Legyünk azért jó római katolikusok, evangélikusok vagy reformátusok, mert jó magyarok vagyunk, és legyünk azért jó magyarok, mert jó római katolikusok, evangélikusok és reformátusok vagyunk. Tegyük bizonyágot Ravasz Lászlóval így: "Ha egyházam azt kívánna, hogy tagadjam meg magyarságomat, akkor megtagadnám egyházamat. És, ha nemzetem azt kívánna, hogy tagadjam meg egyházamat, akkor megtagadnám nemzetemet." A kettő legyen mindig elválaszthatatlan egymástól.

Ezért írták az eperjesi vértanúk emlékére a következő szavakat: "Istent imádni, hazát szeretni tőlünk tanuljatok!"

Egyed Aladár

"EGY A TEST ÉS EGY A LÉLEK, MIKÉPPEN ELHIVATTATÁSTOKNAK EGY REMÉNYSÉGÉBEN HIVATTATOK EL IS; EGY AZ ÚR, EGY A HIT, EGY A KERESZTSÉG; EGY AZ ISTEN, AKI MINDENEKNEK ATYJA..." Efezusi levél 4. fejezet 4., 5., és 6. vers.

F E N Y Ő L E G E N D A

Szentestét megelőző délután olyanok voltunk mind a hárman, mint az ördögök. Két öcsémmel hajbakaptam, a díványon hemperegtünk, úgy kellett szétválasztani bennünket. Tamás, a kisebbik, uzsonnakávéját egy óvatlan pillanatban a kályhába lötytyintette. A szobát ránkzárták és nem lehetett bírni velünk. Végre aztán nagyanyánk bejött hozzánk, maga köré ültetett és beszélni kezdett. Mindhárman elcsendesedtünk s tátott szájjal hallgattuk a még addig sohasem hallott mesét.

- Az erdőt vastag hó borította. Mélységes csönd és kékes ködpára gomolygott. Dermedten roskadoztak a fák szikrázó-fehér prémes terhük alatt. Egyszerre csak sutogás támadt közöttük. "Valaki jár az erdőn" - adta tovább egyik a másiknak. S a magasabbak már azt is látták, hogy a túlsó erdőszélen különös, magános, magános vándor lépked, és amerre elhalad, nyomában elindulnak a fenyőfák. Izgatott mozgolódás támadt. "Mi az?" - kérdezték öregebb társaikat a fiatal fenyőcskék. "Most indulnak a karácsonyfák" - felelték azok nyugodt, méltóságos hangon. A menet egyre sűrűsödött. "Mindjárt ideérkeznek" - suttogta lázasan egy apró lucfenyő a társainak. "Ti úgysem keltetek" - dörögött rájuk egy sudárszép ezüstfenyő. - "Pedig de szeretnék én is karácsonyfa lenni!" - sóhajtott fel az egyik törpefenyő. - "Te, te csöppség, hiszen el se bírnád az utat a városig!" - szólt le egy karcsú társa. "Én pedig nem is megyek" - vágott közbe gögösen a fenyőóriás - "pedig tudom, szívesen vinnének, de én nem akarok az emberek közé kerülni."

A menet odaérkezett eléjük. Elől szelidszemű, nyugodt léptű férfi haladt, ő vezette a menetet.

- A Jézuska... suttogta közbe kikerekedett szemmel Gábor. Hanem nagyanya nem állt meg a mesélésben s folytatta tovább.

- Csak nézett, végtelen gyöngéd tekintettel egyik- másik fenyőfára s az könnyedén és egyben alázatosan odaállt a sor végére és indult a többi után. Szemepárja végigsimogatta a törzseket s már mindegyik fenyő tudta, mi a dolga. A szép, sudár fák rendre bekerültek a menetbe, a kicsinyek helyükön maradtak, hadd erősödjenek még jövő karácsonyig. S egyszerre csak végigsimogatta a szelid szempár a sóvárgó kis törpefenyőt is - s ahogy repesve oda lépett a többi közé, minden lépéssel megnőtt egy fejjel. Úgy, hogy mire a sorba ért, már majdnem akkora lett, mint derekabb társai. Boldogan nézett vissza ottmaradt testvéreire - s csodálkozva vette észre, hogy a gögös ezüstfenyő fölött elsiklott a meleg, mély tekintet s az lehajtott fővel, szégyenkezve áll a kiválasztatlanul maradtak közt. - Érdekes. - gondolta magában a kis törpefenyő - pedig örülnie kellene, hiszen nem is akart karácsonyfa lenni... A menet kiegészült. Az utolsó fák is elhagyták már a kiválasztottak s az erdőn túli réten megindultak vezetőjük után, a város felé. Hanem a kis törpefenyő egyszerre csak úgy érezte, hogy elnehezül a szíve. S hirtelen elősietett a menet legelejére s megszólította a kedves, nyugodtszemű vándort: "Bocsáss meg kérlek" - kezdte akadozva... s szépen elmondta neki a szépszál ezüstfenyő dolgát..... hogy ő úgy látta, a végén mégis csak szomorú volt, amiért nem lehetett karácsonyfa. - "Aki nem akar velünk jönni, ittmaradhat az erdőn" - felelt halkán a vezető s mélyen, áthatóan rátekintett. - "De hátha már megbánta és most fáj a szíve..." - szólalt meg újra bátortalanul a kis fenyőfa. A vándor fölemelte kezét, s a légen át, vékonyan, távolból, halk zokogást hozott utána a szél. És mindnyájan érezték, hogy a daliás ezüstfenyő sír. - "Akarjátok, mégis?" - kérdezte a szelid vándor s ők egyszerre bólintottak valamennyien. "Akkor megvárjuk itt" - és alig mondta ki, már látták is közeledni az erdőszél felől, sietősen, csaknem futva, a hatalmas ezüstfenyőt. Magasabb volt mindegyiküknél. S ahogy közeledett, minden lépéssel kisebb lett egy fejjel, úgy, hogy mire közibük ért, már ugyanakkora volt csak, mint a leg-
tobbjuk. "Akkor hát indulhatunk" - szólt a vándor és a menet nekivágott az útnak.

A szomszéd szobából hirtelen csöngettyűszó hallott. Mindhárman fölugrottunk s egyszerre futottunk a kitáruló ajtó felé. Ott állott a sarokban a

gyönyörű, feldíszített karácsonyfa.

- Biztosan a büszke ezüstfenyő - suttogta meghatottan Tamás, De Gábor, a nagyobbik, ugyanolyan halkan felelte: - Én jobban szeretném, ha a kis törpefenyő lenne.
- Akkor hát az is - símogatta meg fejünket hátulról a nagyanyánk.

V.

KARÁCSONYI RIGMUSOK

Vígan zengjetez citerák, Jézus született,
Harsogjatok dob s trombiták, Isten ember lett.
A szűz, ki méhébe fogadá,
Eztet Gábríel angyal áldottnak mondá.
(Marcali, Somogy megye)

Pásztorok, ne féljetez,
Bethlehembe jőjjetek,
Ott lészen a helyetek
Néktez éjfél tájban
A barmok pajtájában
Üdvözítőnk született.
(Balatonszentgyörgy, Somogy megye)

Nem sajnálom fáradságom,
Csak a Krisztust megláthassam,
Paradicsom mezejében
Aranyszőnyeg leterítve,
Közepibe aranybölcső,
Benne fekszik Jézus Krisztus.
Jobb kezében aranyalma,
Bal kezében aranyvessző,
Magsuhintá ő vesszejét,
Zúg az erdő, cseng a mező,
S nem láthaték szebb gyümölcsfát,
Mint a Krisztus keresztfáját,
Mert az vérrel virágozik
Szentlélekkel gyümölcsözök.
(Kalocsa, Pest megye)

Ó, nem is ok nélkül, méltán vígadhatnak,
Mert ma tölt be a szava a szent prófétáknak.
Ma lett nagy örömök a megholt atyáknak,
Vígadj méltán ime, te is bűnös világ.
Mert Áron vesszején nőtt ma egy szép virág,
Ki által megnyílik a bézárt mennyország,
Magszégyenül pokol s ördögök sokaság.
(Méra, Kolozs megye)

A KARÁCSONYFA

Csodálatos mindannyiunk előtt, felnőtteknek és gyermekeknek a lelkében, a karácsonyfa misztikuma és varázsa. Mi teszi ezt? Talán gyermekkori emlékeink? Avagy gyermekeknél a látomány?

Kétségtelen, hogy a karácsonyfa misztikuma és varázsa a karácsonnyal van összefüggésben. Ez nyilvánvaló, mégis érdekes, hogy amikor a karácsonyfának, mint legáltalánosabb és legkedvesebb népszokásnak az eredetét kutatják, a legeltérőbb és legmeszszebbmenő következtetéseket fantasztikus magyarázatokkal s a legeltérőbb történelmi adatokkal támasztják alá, hogy a szokásban és a néphitben a karácsonyfa ősi eredetét és misztikus varázsát bizonyítsák.

Mindez magától értődő volna, mert hiszen a fenyőfa valóban misztikus jelenség, már szemlátomást is szép, rendkívül szabályos, arányos, égbenyúló és égbemutató, sudár, magasba csúcsosodó fa, örökzöld, hamvas, finoman olajos, illatos.

A déli égalj kivételével úgyszólván szinte az egyetlen fa, mellyel télen is ünnepélyesen lehet díszíteni. Így tehát minden, nem délen lakó népnek, minden korban a téli időben egyetlen dekoratív fája. Sőt, zárt helyen, szobában, teremben, nem csak alkalmas, mert tartós, hanem illatozik is.

A legérdekesebb azonban az és jellemző, hogy a kutatók, mikor hivatkoznak a legképtelenebb történelmi adatokra és mindenféle forrásmunkára, egynek sem jut eszébe a leghívebb és legmegbízhatóbb ősi okirattár, maga a Szentírás. Már pedig egy kutatónak és tudós-
nak annyit csak igazán illene tudni, hogy a fenyőből karácsonyfa akkor lett és akkor lesz, amikor a fenyőfát, mint karácsonyfát alkalmazzák. A karácsony teszi a fenyőt karácsonyfává és nem az ősi pogány szokások.

Kétségtelen, hogy sok mindent, ősi pogánykori szokást és szimbólumot töltött meg a keresztyénség keresztyén tartalommal s így lett a valamikor, jóllehet pogánykori szokásokat szolgáló fenyőfából karácsonyfa, de sosem lett volna azzá, ha nem lett volna karácsony és ha nem volna karácsony.

A karácsonyfának, mint szimbólumnak, ugyanis szentírási alapja van. 20 -

Az is érdekes, hogy evangélikus tudós teológustól, lelkésztől is olvastam a karácsonyfa pogány eredetéről, amikor pedig rátért a karácsonyfa bibliai és igei magyarázatára, akkor a mindentudás fáját, azaz a jó és gonosz tudásnak a fáját vette alapul. Tehát a bűneset fáját, amelyet Isten eltiltott az ősemberpártól, s amelyről Éva a gyümölcsöt a tiltóparancs ellenére leszakította és ezzel elszakította az emberiséget Istentől.

A karácsonyfa azonban nem a jó és gonosz tudásának a fája, hanem az élet fája. A Szentírásban ugyanis az "élet fája" előtt áll a jó és gonosz tudás fájának, holott mellette van, de amint az írva van: "És nevelte az Úr Isten a földből mindenféle fát, tekintetűre kedveset és eledelre jót, az élet fáját is a kertnek közepette és a jó és gonosz tudásának a fáját." (I.Móz. 2:9). Ez az a fa, amelyről szabadon ehettek volna, de melyről a bűnbeesés után büntetésből már nem ehettek, amint azt az Isten Igéje mondja: "És mondta az Úr Isten: Imé, az ember olyanná lett, mint mi közülünk egy, jót és gonoszt tudván. Most tehát, hogy ki ne nyújtsa kezét, hogy szakasszon az élet fájáról is, hogy egyék, s örökéljen: kiküldé őt az Úr Isten az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett vala. És kiűzé az embert és odahelyezteté az Éden kertjének keleti oldalára felől a Kerúbokat és a villogó pallas lángját, hogy őrizzék az élet fájának útját." (I.Móz. 3:22-24).

Ádám és Éva napja december 24.-én, karácsony szombatján van. Az ősszülők, Ádám és Éva nevének napján, amikor örök emlékük napja lehanyatlik a múlandóságba, feltűnik az új élet esthajnalának tündöklő csillaga, hogy az ősszülőknek tett és az átokba elrejtett kegyelmi ígéret beteljesedjék Mózes I.könyvének 3.része 15.verse alapján, mert aki a bűnnek fejére tapos, az Jézus, az új teremtés, az Isten Fia s mert az ért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa. (I.Ján. 3:8)

Ádám és Éva lehanyatló napját december 24.-én felváltja a nap estjének az éjszakája. Nyugaton a sötétség és keleten a derű, mert Őbenne találkozik a sötétség a világossággal és a sötétséget Ő győzi le. Ő, a Jézus Krisztus.

A karácsonyfa tehát az élet fájának biblikus, igei képe. Minden családban a meg-megújuló ősember, Ádám és Éva, az örök Ádám és az örök Éva a bűneset fájáról leszakított gyümölcsöket az élet fájára aggatja vissza, melyen felgyújtják a fényt, hogy az éjnek éjszakájában le-

gyen világosság, s hogy légyen öröm az új élet remény-
ségeinek, a gyermekeknek nemzedékről-nemzedékre.

A Biblia első könyvének az ígérete a Biblia ut-
olsó könyvében nyer beteljesülést, abban az ígértben,
amely János Jelenéseinek a könyv ében, a 2.rész 7.ver-
sében így szól: "Akinak van füle, hallja, mit mond a Lé-
lek a gyülekezetnek. A gyözedelmesnek enni adok az é-
let fájáról, amely az Isten paradicsomának a közepette
van."

Erről az életfájáról az Ige a János Jelenéseinek
könyve 22.részeiben, a 2. versben még többet is mond:
"...és a folyóvízen innen és túl életnek fája vala,
mely tizenkét gyümölcsöt terem vala, minden hónapban
meghozván gyümölcsét; és levelei a pogányok gyógyítá-
sára valók."

A karácsonyfára ezért szoktak aranyozott és e-
züstözött fényes gyümölcsöket aggatni és 12-12...gyer-
tyát tenni. A karácsonyfa csúcsán pedig tündöklő haj-
nalcsillag és angyal van, hirdetvén Jézus megszületé-
sét, a fa alatt pedig a jászol a kised Jézussal, ill.
Bethlehem.

Ósi népének is bizonyítja népünknek bibliás hi-
tét az élet fájáról, mely így kezdődik: "Paradicsomnak
Te szép élő fája, Ó kegyes Jézus, Istennek báránya..."

A karácsonyfának tehát biblikus, igei szimboli-
kája van. Eredetének a magyarázata pedig a Szentírás.
A karácsonyfa az élet fája, az "una arbor nobilis", hogy
hirdesse Ádám és Éva napján az új teremtést Jézus
Krisztus megszületésével és az Istennel való új szövete-
ségünket és ujjaszületésünket az Úr Jézus Krisztusban,
hogy a mi életünk is áldozzon le az óemberrel, Ádámmal
és Évával és újuljon meg Jézus Krisztus mibennünk és
mi öbenne, hogy megteremjük életünk fájának gyümölcsét.

Dr.Gy.K.

"Karácsonya csak a bűnösöknek van. Karácsonyi
öröme csak a bűneik miatt síróknak van. Ne félj
hát, ha Isten Szent Lelke lefelé akar vezetni
saját lelked kikutathatatlan mélységeibe, ha e
napon oda akarja tárni eléd elveszett és elkár-
hozott voltodat. Ő jár szíved barázdáin, Ő szánt
rajta, hogy elvehetetlen örök karácsonyod le-
gyen abban a boldog bizonyosságban: Megváltóm
született nekem."

Túróczy Zoltán

SZILVESZTERI SZONETT

Kicsiny falunkra lopva ráborul
A téli esték fátyolterítője,
- A haldokló év szürke szemfedője -
Szilveszter-est sejtelmes ködbe fúl.

Rőt fátylán át, mint ékes diadém,
Ragyog a templom. Búcsuztató ének
Száll a szívekből a menny Istenének
0-év sírjánál, az új év bölcsején...

S mire kihal a templom tünde fénye,
S a hazatérők sok imbolygó mécse
Se ékesíti már az éjszakát.

Könnyet ejtek az év koporsójára
S a lelkem hittel reménykedve várja
Boldogabb új-év hajnalsugarát!

Miszlai István

Megszomorodott szívvel közöljük, hogy Pöttschacher István, nyugállományú evangélikus lelkész, a soproni, majd bethlehemi egyházak volt lelkipásztora 1955 november 22.-én elköltözött az élők sorából. November 26.-án kísérték ki lelkésztestvérei utolsó földi nyugóhelyére, a pennsylvaniai Bethlehem temetőjébe. Sírjánál az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia nevében Ormai János esperes mondott búcsúztatót.

"Aki én bennem hiszen, örök élete van annak"
János evangéliuma 6:47

AZ 1955 ESZTENDŐ GYÜLEKEZETEINKBEN

Bethlehem-Allentown-Palmertoni Egyház

Nt.Ormai János november végén 98 évvel megajándékozott édesapját kísérte ki a temetőbe. A gyülekezet lelkészének szomorúságában sokan osztoztak. - A bethlehemi gyülekezetben és társgyülekezeteiben lendületes gyűjtés folyik egy paplakalap megteremtése céljából.

Bethlehemi Szent János Vend-Magyar Egyház

A Dr.Stiegler Ernő és Fliszár Ferenc lelkészek vezetése alatt álló gyülekezet vasárnapi iskolai helyiséget magába foglaló gyülekezeti ház építésére készül.

Fliszár Ferenc lelkész bethlehemi szolgálata mellett pásztorolja a Newark-i (N.J.) Szent János (vend-magyar) egyházat is.

Buffaloi Egyház

A gyülekezet nemrég ünnepelte meg megalapításának negyvenedik évfordulóját, amely alkalomra közadakozásból kifestette az egyház templomát és rendbehozta többi épületeit. Október 23.-án Pósfay György caracasi lelkész hirdette Isten Igéjét mind a buffaloi templomban tartott istentiszteleteken, mind pedig a Rochester-i szórványgyülekezetben, ahol az istentiszteletet közös vacsora és együttlét követte. Juhász Imre lelkész magyar és angol nyelven havi értesítőt ad ki a hívek tájékoztatása céljából. A lelkészcsaládról szólva beszámolhatunk örömeikről: kis leányuk után egy fiúgyermekkel is megajándékozta Juhászék az Isten, aki a keresztségben a János nevet nyerte el.

Clevelandi Első Egyház

Dr. Leffler Andor, aki 21 évig szolgált a gyülekezetben, betegsége miatt lemondott clevelandi lelkészi állásáról. November 13.-án az új gyülekezeti ház hatalmas "Kossuth termében" 500 terítékes közepén volt, amelynek a keretében a gyülekezet tagjai és a clevelandi magyarság képviselői elbúcsúztak nagytudású lelkészüktől. A gyülekezet segédlelkésze, Hefty László, tanulmányainak a továbbfolytatása céljából Camdenbe távozott. A november 6.-án tartott közgyűlés úgy döntött, hogy a lelkészi állást Brachna Gábor Cleveland-West Side-i lelkésszel, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia főesperesével tölti be.

Cleveland-West Side-i Egyház

A gyülekezet keresztyén nevelői munkájának az erősítése céljából újabb helyiségekkel bővíti az egyház szép központját. Az építési munkálatok már az ősz folyamán megkezdődtek. Az egyház Brachna Gábort, távozó lelkipásztorát december 11.-én tartandó ünnepségek keretében fogja búcsúztatni. A lelkészi állás betöltése folyamatban van.

Caldwelli Egyház

Pölöskey Sándor lelkész nyugalmabavonulása után a gyülekezet csak angolul tudó lelkésszel töltötte be a lelkészi állást. Az egyház magyarul jobban beszélő tagjai még nem tettek lépéseket a magyar szolgálatok

fenntartása érdekében.

Detroiti Egyház

Asbóth Gyula lelkész megválasztásával lendületes munka kezdődött legnyugatibb gyülekezetünkben. Mind a magyar, mind pedig az angol istentiszteletek látogatottsága nagymértékben emelkedett.

Loraini Egyház

Legkisebb gyülekezetünk kifizette szép kis temploma építéskor felvett adósságát. Turcsányi Gyula, a gyülekezet beszolgáló lelkésze az ohiói Smithvilleben lévő Szent Pál Egyház lelkészi állását elfogadta és így a jövőben nem fogja tudni ellátni a magyar istentiszteleti szolgálatokat. A gyülekezet tárgyalásokat kezdeményezett a lelkészi szolgálat fenntartása érdekében.

New Brunswicki Egyház

1955 januárjában iktatta be hivatalába a New Jersey-i Zsinat elnöke (püspöke) és az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia Főesperese a gyülekezet új lelkészét, Bel Lajos lelképásztort. Az egyház "Lutheran News" címen ügyesen szerkesztett angol- és magyarnyelvű gyülekezeti lapot ad ki. Advent első vasárnapjának a délutánján Dr. Harkinsnak, az Egyetemes Egyház egyik vezetőjének a szolgálatával missziói ünnepélyt rendezett a gyülekezet.

New Yorki Egyház

Varga László lelkész vasárnaponként magyar istentiszteleteket tart a "Sión-Szent Márk" Lutheránus Egyház templomában (339 East 84th Street). Hűséges pásztori munkájáról az egyházi felsőbbség mindenkor elismerőleg emlékezik meg.

Perth Amboyi Egyház

A gyülekezet magyar istentiszteleteit Varga László new yorki lelkész tartja. Az angol istentiszteleteket tartó diák-lelkész eltávozása után az egyház a lelkészi állás betöltésén fáradozik.

Pittsburghi Egyház

Reformáció ünnepét megelőző héten Egyed Aladár főesperes egyhetes magyarnyelvű evangélizációt tartott a gyülekezetben. Markovits Pál lelkész vezetése mellett gyűjtés indult új villanyorgona beszerzése érdekében. A gyülekezet azt reméli, hogy karácsonyra - Isten segítségével - már az új orgona hangja fogja betölteni a templomot.

Toronto-Montreali missziói egyház

Brachna Gábor főesperes szeptember hó folyamán látogatást tett a sok kérdéssel küzdő torontoi gyülekezetben és tárgyalásokat folytatott a gyülekezet lelkészével, Károlyfalvi Bélával, a Canada Zsinat elnökével (puspokével), valamint több egyházztaggal a magyar munka jövője érdekében. Október 21.-én Pósfay György lelkész vetített képes előadást tartott a magyar nyelven hirdetett Ige fontosságáról és a magyar evangélikus szórványmunkáról egy négyzeti szeretetvendégség keretében.

Windsori Egyház

Asbóth Gyula detroiti lelkipásztor gondozza ezt a Kanadában fekvő másik evangélikus gyülekezetet.

Buenos Aires, Argentina

Leskó Bélát, a világ legdélibb magyar evangélikus egyházának a lelkipásztorát megválasztották az ottani spanyoltannyelvű evangélikus lelkészképző főiskola igazgatójává. Hogy lelkipásztori és tanári feladatának is eleget tudjon tenni, az Amerikai Egyesült Lutheránus Egyház Kulmissziói Tanácsa Hefty László lelkészt készült tehermentesítésére Argentínába küldeni. - Leidefrost Tivadar magyar evangélikus lelkészt pedig Libériába küldi ki a Missziói Tanács.

Caracas, Venezuela

A magyar gyülekezetet magába foglaló "Feltámadás" Evangélikus Egyház 1955 május 29.-én tette le új templomának, gyülekezeti házának és diákokthonának az alapkövét. Az első igehirdetést az új templomban szeptember 4.-én Pósfay György lelkész tartotta. A másik két épület felavatása Reformáció Napján folyt le.

Németországi missziói egyház

Kóts Lajos vezető-lelkész és munkatársai sok nehézség ellenére hónapról-hónapra kiadják az "Ébresztő" című egyházi lapot.

Ausztrália

Bernhardt Béla végzett magyar evangélikus teológust az elmúlt évben az Ausztráliai Evangélikus Egyház lelkészévé szentelték.

Nem magyar gyülekezetben szolgáló lelkészeinkről

Kunos Jenő Ely-i (Minnesota) lelkész az elmúlt évben egyháza megbízásából Japánban járt. - Papp János László lelkészt az ősz folyamán iktatták be a New York állambeli Rhinebeck evangélikus egyházának lelkészi állásába. - Szathmáry Gyula Mohntonban (Pa.) evangélikus lelkész.